

алавітами і немусульманами проявляється також у фінансовому забезпеченні. Держава бере на себе витрати за електрику і воду тільки мечетів.

Отже, релігія завжди відігравала значну роль у державотворчому процесі будь-якої держави. Релігія завжди була і є ключем для формування політичної основи та цілей тієї чи іншої партії. Через релігію можна просувати ті чи інші проекти або і навіть маніпулювати суспільством у своїх власних інтересах.

Джерела та література

1. Аватков В. А. Идейно-ценностный фактор во внешней политике Турции. *Вестник МГИМО*. 2019. № 12(4). С. 113–129.
2. Варбанець П. Політичний іслам в Туреччині між фантомом і реальністю. *Людина і політика*. 2003. № 4. С.35-39.
3. Єрмакова Г.С. Релігійний фактор і питання інтеграції Туреччини в ЄС: організаційноправовий і теоретико-методологічний аспекти. *Держава та регіони*. 2018. № 3. С. 11–15.
4. Курманова Д. Б., Пархитко Н. П. Религиозный медиаконтент в СМИ Грузии и Турции. Сравнительный анализ. *Постсоветские исследования*. 2018. Т. 1. № 7. С. 667–672.
5. Надеин-Раевский В. А. Р. Т. Эрдоган как пример политика-харизматика. *Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право*. 2017. Т. 10. № 6. С. 138–154.

Труфанова Анна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМ СУЧАСНОГО ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. Сучасне танцювальне мистецтво постійно модернізується. В тезах проаналізовані такі його форми, як перформанс, ультраперформанс, інсталяція та їхні філософські витоки.

Ключові слова: сучасне мистецтво, філософія, перформанс, інсталяція.

Abstract. Modern dance art is constantly changing. There is an analysis of such forms as performance, ultraperformance, installation and philosophical origins of these forms.

Keywords: modern art, philosophy, performance, installation.

Перформанс (англ. «performance» – виконання, подання, виступ) – форма сучасного мистецтва, в якій твір складають дії художника або групи в певному місці і в певний час. До перформансу можна віднести будь-яку ситуацію, що охоплює чотири базові елементи: час, місце, тіло художника і ставлення художника і глядача. У цьому полягає відмінність перформансу від таких форм образотворчого мистецтва, як картина або скульптура, де твір визначається виставленим об'єктом. Витоки перформансу можна виявити ще на початку ХХ ст. відразу в двох авангардистських течіях мистецтва: дадаїзм і футуризм.

Уже тоді революційно налаштовані художники намагалися створити нове виконавське мистецтво.

Перформанс – це еволюція в мистецтві; досить жорсткий, часом абсурдний спосіб донести важливу інформацію в маси. Наскільки ефективним є цей метод – покаже час. А поки нам залишається тільки спостерігати, як цей напрям поступово проникає в наше життя. Перформанс можна знайти в усьому: в образотворчому мистецтві, у фотографіях, в музиці, в танці. Якщо шукати сенс – загальноприйнятий, індивідуальний або прихований, адже сенс є у всьому, навіть коли здається, що його немає.

Інсталяція (англ. «installation») – установка, розміщення, монтаж) – форма сучасного мистецтва, що є просторовою композицією, створеною з різних готових матеріалів і форм (природних об'єктів, промислових і побутових предметів, фрагментів текстової та візуальної інформації) і є художнім цілим. Вступаючи в різні неординарні комбінації, річ звільняється від своєї практичної функції, набуваючи функцію символічну. Зміна контекстів створює смислові модифікації. У чому ж принцип інсталяції? Все просто – потрібно знайти сенс кожної речі. Інсталяція розкриває багатозначність кожного предмета навколо нас, показує його приховані смисли і риси. Не обов'язково вибирати для інсталяції щось красиве і видатне, щось шокує або таке, що містить виклик, сам по собі предмет є унікальним, тому прихильники цього напрямку шукають мистецтво в усьому. Пошук смислів і символів у світі – ось в чому суть інсталяції.

Це не означає, що, дивлячись на річ, не потрібно зі сторони підходити до її суті, навпаки, інсталяція пропонує стати цією річчю, проникнути всередину неї і дізнатися її призначення. Особливість цього виду сучасного мистецтва в тому, що у кожній окремо взятої людини річ буде знаходити свої символи. Ось чому інсталяція як творчість ексклюзивна сама по собі. Всі ми різні, і бачимо світ своїми очима, тому і наша інсталяція буде дуже індивідуальною і часом незбагненою для іншої людини. Сучасна інсталяція має різні форми, але найпоширенішою є скульптура [3].

Головна відмінність інсталяції від перформансу в тому, що перший термін відповідає художньому твору, який може бути представлений глядачам без безпосередньої участі його творця, скажімо, на виставці. Перформанс же практично неможливий без його автора, без його власного виконання вигаданої ним ролі. Інсталяція цілком може бути й елементом перформансу, наприклад як частина декорацій, оточуючих виконавця. Але головну роль в ньому так чи інакше відіграє автор, його дії, оскільки одним з головних атрибутів перформансу є рух. Інсталяція може бути представлена в цифровому форматі і розрахована на показ на екрані кінотеатру, телевізора або комп'ютера. Перформанс у більшості випадків передбачає особисту присутність глядача на виставі, яке організовується автором в певному місці і в рамках унікальної концепції, яку майже неможливо повторити. У записі перформанс може мати зовсім інший ефект, не так сильно вражати глядача [4].

Ультраперформанс – нова форма сучасного мистецтва, в якій твір складають дії художника або групи в певному місці і в певний час. Принципова

відмінність від першоджерела [чого?] в тому, що це зазвичай відбувається в місці, де вже відбувається перформанс [що?] в тій чи іншій формі.

Як писав Ф. Ніцше в книзі «Так говорив Заратустра»: «Я повірив би тільки в такого Бога, який вмів танцювати». Танець – це подорож до можливості вираження чогось, що знаходиться за межами можливого або уявного. Хореографія – це метод організації або структурування чого-небудь з метою висловити це світу. Довгий час танець сприймався невідривно від хореографії, але насправді вони можуть існувати самі по собі. Танцювальна імпровізація і танцювальна хореографія давно усвідомлені як самостійні феномени. Мартін Шпамберг стверджує, що потрібно звільняти танець від наших уявлень і навичок, що потрібно «імпровізувати, щоб звільнити танець від нас самих». Танець – в найбільш сирому своєму вигляді – це неорганізоване щось в процесі свого становлення. Це у певний спосіб впливає на глядача – те, з чим він стикається, прочитується і переживається. Сенс, вкладений очима митця, змінюється в процесі прочитання твору очима глядачів. Місце, час, наявність життєвого досвіду, поточний емоційний стан накладають відбиток на прочитання і сприйняття твору очима. Айседора Дункан (1877–1927) була не просто артисткою і танцівницею, вона мріяла про створення нової людини, для якої танець буде більш ніж природною справою [2].

Про мистецтво вона зазначала: «Мене іноді запитували, чи вважаю я любов вище мистецтва, і я відповідала, що не можу їх розділяти, оскільки художник – єдиний справжній коханець, у нього одного чистий погляд на красу, а любов – це погляд душі, коли їй надана можливість дивитися на невмирущу красу» [1].

Особливий вплив на Дункан, як і на все її покоління, справив Ніцше. Дункан написала книгу «Танець майбутнього». Як Заратустра у Ніцше, люди, описані в книзі, бачили себе пророками майбутнього. Дункан кілька разів приїжджала в Росію. Вперше це сталося на початку 1905 р. Її виступи відбулися в січневі дні після Кривавої неділі. Своїм танцем Дункан вселяла в публіку радість, що було дуже важливо тоді. І пітерська інтелігенція це оцінила: про неї добре відгукувався Андрій Білий, К. С. Станіславський та багато інших. У Росії у неї знайшлися послідовники – «пластички», або «босоніжки». Особливо талановиті з них – Л. М. Алексєєва, С. Д. Руднєва – створили власні студії пластики і музичного руху.

Висловлюючись словами А. Дункан, «мистецтво надає форму і гармонію тому, що в житті є хаосом і розбратом». Отож, скільки б форм і проявів воно не мало, його потрібно сприймати таким, яким воно є, зважаючи на реалізацію мистецької ідеї, суть самої ідеї і ті мотиви, які спонукали митця звернутися до тієї чи іншої форми мистецтва. Мистецтво викликає реакцію. І якою б вона не була, основна його мета завжди буде реалізована в тому, щоб думка була почута, побачена і прожита іншими.

Джерела та література

1. Айседора Дункан. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%96%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B0_%D0%94%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B0%D0%BD
2. Дункан Айседора. URL: <http://odessa-memory.info/index.php?id=477>
3. Инсталляция и перфоманс. URL: https://www.liveinternet.ru/users/svetlana_z/post369885623/
4. Разница между инсталляцией и перфомансом. URL: https://thedifference.ru/chem-otlichaetsya-installyaciya-ot-perfomansa/#h2_1

СЕКЦІЯ 13

ФІЛОСОФСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

Краснощок Олександр

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОГЛЯД КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ПРО ПЕРШУ СВІТОВУ ВІЙНУ

Анотація. У цій роботі розглянуто кілька комп'ютерних ігор, в основі сюжету яких лежить Перша світова війна, та зроблено спробу побачити, як переживання головного героя гри можуть вплинути на зміну нашого світогляду.

Ключові слова: Перша Світова війна, комп'ютерні ігри, питання вибору, наратив.

Abstract. This paper examines several computer games based on the First World War and attempts to examine their impact on the worldview.

Keywords: World War I, computer games, questions of choice, narrative.

Комп'ютерні ігри вже повністю ввійшли в наше життя, це не тільки один зі способів провести вільний час, вони вже впливають на світову економіку, допомагають у розвитку науки та інше, але найголовніше те, що вони впливають на наш світогляд.

Ці ігри все ще залишаються недостатньо дослідженими з погляду філософського дискурсу, але все більше входять до розгляду в академічних колах багатьох дисциплін (соціологія, політологія, економіка, психологія, журналістика та інші).

У «Листах про естетичне виховання людини» (1795 р.) Фрідріх Шиллер писав: «Как бы далеко ни шли мы вглубь веков, оно одно и то же у всех племен, вышедших из рабства животного состояния: наслаждение видимостью, склонность к украшениям и играм» [1].

Різновид жанрів комп'ютерних ігор дуже широкий. Вони мають як справжню історичну основу сюжету, так і вигадану реальність. «Під віртуальним наративом ми розуміємо сукупність сюжету і геймплея гри як